

Handläggare
Johan Eriksson
Telefon: 08-508 33 697**Till**
Utbildningsnämnden
2018-02-01

Transpersoner i Sverige - Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SOU 2017:92)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr. 110-2038/2017

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Astrid Gadman
Personalchef

Sammanfattning

Betänkandet Transpersoner i Sverige föreslår förändrade föreskrifter, kartläggande eller stödjande uppdrag med syftet att stärka ställningen och förbättra levnadsvillkoren för transpersoner. Dessa rör utformning av skolmiljö/arbetsmiljö, möjligheten att få ut betygshandlingar eller annan dokumentation knuten till personnummer samt framtagande av stödmaterial vid statistiska undersökningar. Förvaltningen tillstyrker men förslår även ett mer specifikt uppdrag till Skolverket.

Bakgrund

Regeringen beslutade (dir. 2016:102) i december 2016 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en bred kartläggning av transpersoners villkor och situation i samhället och förslå insatser som bidrar till förbättrade levnadsvillkor och tryggare livsutrymme för transpersoner. Utredningen har lämnat sitt betänkande Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor SOU 2017:92.

Ärendet

Förslag om att Skolinspektionen ska utreda transpersoners situation som elever i grundskola och gymnasium

Transpersoners situation i skolan har legat utanför utredningens uppdrag. Utifrån de berättelser som transpersoner lämnat vid intervjuer dominerar upplevelser från just skolan. Med bakgrund i detta förslås det i betänkandet att området behöver utredas mer utförligt.

Förslag om tillsättande av utredning för att säkerställa rätten att få ut betygshandlingar för personer med ändrat juridiskt kön

Betänkandet identifierar flera hinder som uppkommer i situationer när en person som ändrat juridiskt kön behöver använda handlingar som är utfärdade i de tidigare personuppgifterna. Andra hinder som betänkandet belyser är om nya utfärdade handlingar ersätter de tidigare, om dessa ska betraktas som kopia eller original och hur dessa ska vara daterade. Förutom betyg så berörs också andra handlingar inom utbildningsväsendet som exempelvis lärarlegitimation och arbetsgivarintyg. I förlängningen innebär nuvarande reglering att personer som ändrat juridiskt kön inte har samma villkor på arbetsmarknaden som andra personer på grund av problematiken med att styrka sina meriter. Med bakgrund i detta föreslår betänkandet tillsättandet av en utredning.

Förslag om uppdrag till Nationellt Arbetsmiljöcentrum, Arbetsmiljöverket och Diskrimineringsombudsmannen.

Betänkandet föreslår att den nya myndigheten Nationellt Arbetsmiljöcentrum ges i uppdrag att forma ett kunskapsunderlag för arbetsmiljöfrågor med ett hbtq-perspektiv. Förslaget till Arbetsmiljöverket är att myndigheten ska omarbeta eller komplettera de paragrafer i arbetsmiljöföreskriften Arbetsplatsens utformning som rör regler om exempelvis toaletter och omklädningsrum i syfte att inkludera ett transperspektiv.

Förslaget till Diskrimineringsombudsmannen är att genomföra kunskapsspridande insatser till arbetsgivare med implementering av aktiva åtgärder ur ett transperspektiv.

Utredningen konstaterar att det idag råder stor brist på kunskap om transpersoners villkor på arbetsmarknaden och i arbetslivet samt att det råder brist på generella kunskaper om transpersoner men också på hur aktuell lagstiftning ska tillämpas i praktiken.

Förslag om uppdrag till Statistiska centralbyrån

Utredningen föreslår att Statistiska centralbyråns ges i uppdrag att ta fram stödmaterial för hur offentliga aktörer kan inkludera binära och ickebinära transpersoner i enkäter och undersökningar. Erfarenheterna i betänkandet visar att ickebinära personer osynliggörs genom den tvåkönsnorm som ofta ligger bakom svarsalternativ i exempelvis enkäter. Det finns också svårigheter för aktörer att avgöra när det är lämpligt att ha fler svarsalternativ eller hur svarsalternativ ska vara utformade.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för personal och kompetensförsörjning i samverkan med grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen tillstyrker betänkandets förslag:

- Att tillsätta en utredning för att säkerställa rätten att få ut betygshandlingar för personer med ändrat juridiskt kön.
- Att Skolinspektionen ska utreda transpersoners situation som elever i grundskola och gymnasium.
- Att Nationellt Arbetsmiljöcentrum ska omarbeta kunskapsunderlag för arbetsmiljöfrågor med hbtq-perspektiv.
- Att Arbetsmiljöverket genomför översyn av arbetsmiljöföreskrifter. Förvaltningen tillägger också att stadens skolor redan idag ligger i framkant gällande könsneutrala duschar, toaletter och omklädningsrum.
- Att Diskrimineringsombudsmannen ska genomföra kunskapsspridande insatser ur ett transperspektiv.
- Att Statistiska centralbyrån ska ta fram stödmaterial för att inkludera binära och ickebinära transpersoner i statistiskt material.

Förvaltningens analyser bygger till stora delar på könsuppdelad kvantitativ data. Detta har haft goda förutsättningar för att identifiera skillnader mellan könen samtidigt som transpersoner exkluderas. Förvaltningen välkomnar ytterligare metodstöd för att identifiera skillnader och genomföra åtgärder för en skola för alla.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter

Förvaltningens slutsats utifrån barnkonsekvensanalysen (bilaga 2) är att betänkandets förslag utgör delar av ett inledande arbete mot att uppfylla barnkonventionens artiklar och därmed barnets bästa.

Förvaltningen kan inte bedöma eventuella framtida effekter i förhållande till barnkonventionens artiklar. Förvaltningen ser dock att syftet med förslagen är goda men hade gärna sett ett mer specifikt förslag på uppdrag till Skolverket kring kunskapsspridning och framtagande av specifika stödmaterial på samma sätt som Socialstyrelsens föreslagna roll på vårdområdet.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen, samt att beslutet justeras omedelbart.

Bilagor

1. Remiss Transpersoner i Sverige - Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor
2. Barnkonsekvensanalys